

Rutiner för utredning och beslut om mottagande i grundsärskolan

120419

Dessa rutiner kommer att revideras när nya riktlinjer för mottagande till grundsärskolan kommer (planerat till hösten 2012).

Rutiner för mottagande i grundsärskolan

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära (1 kap 4 § Skollagen). Grundsärskolan är till för elever som på grund av utvecklingsstörning inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav (7 kap 5 § Skollagen). Med utvecklingsstörning jämställs i skollagen betydande begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av yttre våld eller sjukdom. (29 kap 8 § Skollagen). Vårdnadshavaren/vårdnadshavarna måste medge att barnet/eleven ska tas emot i grundsärskolan. Ett barn som tas emot i grundsärskolan följer grundsärskolans kursplaner, för ämnen eller ämnesområden, i stället för grundskolans.

Initiering av ett ärende

Föreligger det, genom personal eller vårdnadshavare, signaler om att ett barn/elev har svårigheter att nå grundskolans kunskapskrav och att dessa kan bero på en utvecklingsstörning, bör kommunen **utan dröjsmål i samråd med vårdnadshavarna påbörja en utredning**. Om barnet finns i förskoleverksamhet eller förskoleklass, bör i samråd med vårdnadshavarna, relevanta uppgifter i god tid inhämtas därifrån.

Ansvar för handläggningen

När en framställan om utredning inför mottagande i grundsärskolan kommer in ska den **registreras utan dröjsmål** och en utredning påbörjas (blankett 1). Varje utredning som initieras för beslut om mottagande i grundsärskolan sker på uppdrag av rektor efter samråd med elevhälsoteamet. Dessa utredningar skall ligga till grund för beslut om barnet/eleven skall erbjudas utbildning i grundsärskolan eller ej.

Kontaktperson

Vårdnadshavarna skall informeras av förskolechef/rector om vilka utredningar som behöver göras och vad de syftar till. För att underlätta informationsutbytet bör rektor utse en kontaktperson som under utredningens gång har den kontinuerliga kontakten med vårdnadshavarna och barnet.

Sekretess

När det finns anledning att få fram uppgifter från andra myndigheter eller verksamheter om ett barn, är det nödvändigt att inhämta vårdnadshavarnas medgivande (blankett 1).

Utredningarna

För att ta reda på om grundsärskolan är det rätta alternativet för barnet/eleven ska en grundlig utredning göras. Det är viktigt att man gör en helhetsbedömning av elevens förutsättningar och orsakerna till hans/hennes svårigheter. Utredningen skall omfatta fyra områden: en pedagogisk, en psykologisk, en medicinsk samt en social utredning.

Krav på handläggningen

Alla uppgifter (skriftliga och muntliga) som kan ligga till grund för beslutet om att ta emot ett barn i grundsärskolan måste dokumenteras och tillföras ärendet.

Den **pedagogiska utredningen** ger svar på frågan om barnet/eleven har förutsättningar att nå kunskapskraven i grundskolan. (Se bilaga: Pedagogisk utredning i samband med ansökan till grundsärskola).

För barn i förskolan görs en pedagogisk beskrivning. (Se bilaga: Pedagogisk beskrivning, förskolan).

Den **psykologiska utredningen** beskriver barnets kognitiva förmåga och visar om barnet har en utvecklingsstörning eller ej. (Se bilaga: Psykologisk utredning i samband med ansökan till grundsärskola)

Den **medicinska utredningen** kartlägger eventuella medicinska orsaker till barnets/elevens svårigheter och vad dessa kan innebära för hennes/hans fortsatta utveckling. Utredningen bör också i förekommande fall ge besked om alternativa diagnoser som kan förklara barnets/elevens svårigheter. (Se bilaga: Medicinsk utredning i samband med ansökan till grundsärskola).

Den **sociala utredningen** är avsedd att komplettera de övriga. Ibland kan det finnas orsaker utanför skolan som kan påverka barnets/elevens möjligheter att lära och att klara skolarbetet. (Se bilaga: Social utredning i samband med ansökan till grundsärskola).

Helhetsbedömning

För att kunna avgöra om ett barn/elev inte kan nå upp till grundskolans kunskapskrav måste en helhetsbedömning göras. Bedömningen bör utgå från såväl testresultat som barnets/elevens sätt att fungera och utvecklas i sin lärmiljö och i umgänget med andra barn/elever. Helhetsbedömningen bör utgå från barnets/elevens bästa sett på kort och på lång sikt och bör normalt grunda sig på:

- den tidigare kunskap som finns om barnet/eleven,
- hemmets och förskoleverksamheten/skolans iakttagelser av barnet,
- utvärdering av de stödåtgärder/åtgärdsprogram som prövats samt
- de nödvändiga utredningar som en helhetsbedömning förutsätter.

Vårdnadshavarnas syn på barnet/eleven och dess utveckling bör alltid tas tillvara i utredningsprocessen. Även barnet/eleven bör, i den mån det kan ske, få komma till tals och ges möjlighet att beskriva sin förskole-/skolsituation och sina behov och önskemål.

Det är förskolechef/rektor som ansvarar för att handlingarna upprättas (blankett 1), samlas in och överlämnas till rektor för grundsärskolan. Rektor för grundsärskolan kallar vårdnadshavarna till ett informationsmöte. När vårdnadshavarna fått information om grundsärskolans möjligheter och begränsningar ansöker de om mottagande. Ansökan (blankett 2) sänds till rektor för grundsärskolan.

Bedömning av villkor för mottagande i grundsärskolan

Bedömning av om utvecklingsstörning föreligger eller ej kan vara svår att göra trots omfattande utredningar. Enligt vedertagen praxis anges intelligenskvoten 70 som övre gräns för utvecklingsstörning. Vid varje bedömning finns emellertid en osäkerhetsmarginal, varför en intelligenskvot inte kan användas som en totalbeskrivning av ett barns/elevs förutsättningar. Först efter en sammanvägning av testresultat från olika tidpunkter kopplat till en omsorgsfull bedömning av miljöfaktorer och pedagogiska insatser över tid blir diagnosen trovärdig.

För att så långt som möjligt säkerställa en objektiv bedömning bör bedömningen göras av annan än de som bidragit med utredningsunderlag. Det bör framgå vilka faktorer som beaktas i den sammanvägda bedömningen när det gäller barnets/elevens förmåga att inte nå kunskapskraven.

Föräldrainformation

I de fall helhetsbilden visar att barnet/eleven har rätt till grundsärskola, bör vårdnadshavarna informeras om detta av en person med ingående kunskap om skolformen. De skall få information om grundsärskolans möjligheter och begränsningar samt om möjligheten för barnet/eleven att följa grundsärskolans kursplaner i en grundskoleklass eller en grundsärskoleklass. Vårdnadshavarna måste också informeras om sin rätt att själv avgöra vilken skolform deras barn skall tas emot i samt om en av vårdnadshavarna eller båda inte medger att barnet tas emot i grundsärskola, på vilket sätt grundskolan i så fall kommer att stödja barnet. Om barnet bedöms uppfylla villkoren för grundsärskola men vårdnadshavarna är tveksamma till en sådan placering bör de informeras om möjligheten att deras barn på försök kan tas emot i grundsärskola under högst sex månader.

Leder bedömningen till ett förslag att barnet/eleven skall tas emot i grundsärskolan bör det av beslutsunderlaget framgå att vårdnadshavare/vårdnadshavarna skriftligt samtycker till placeringen genom sitt medgivande. (blankett 2).

Beslutsfunktion och beslut

Beslutet fattas i delegation av rektor för grundsärskolan i samråd med den av henne/honom utsedda mottagandegruppen. Mottagandegruppen består av skolpsykolog, specialpedagog, skolsköterska, skolkurator samt rektor för grundsärskolan (sammankallande). Beslutet grundar sig på en helhetsbedömning av barnets behov och möjligheter utifrån gjorda utredningar. För att göra beslutet tydligt bör det i beslutsdokumentet (blankett 3) göras åtskillnad mellan själva beslutet och grunderna för beslutet. En förutsättning för att barnet/eleven skall tas emot i grundsärskola är att ingen av vårdnadshavarna motsätter sig ett sådant beslut. Dock får ett barn/elev tas emot i grundsärskolan utan sina vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets/elevens bästa.

Verkställighet

Ett beslut om att ett barn/elev som går i förskolan/grundskolan skall tas emot i grundsärskolan bör verkställas snarast möjligt. Om en överenskommen placering inte kan ske omedelbart, bör utbildningen för barnet/eleven ändå utgå från grundsärskolans kursplaner (integrerad elev). Om beslut fattas innan barnets skolplikt inträder bör beslutet verkställas när skolplikten inträder, eller på begäran av vårdnadshavarna, höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år (7 kap 11 § Skollagen).

Uppföljning

Mottagandet i grundsärskolan bör följas upp kontinuerligt.

Beslut om att barnet/eleven tas emot eller inte tas emot i grundsärskolan får enligt Skollagen 28 kap 12 § överklagas hos Skolväsendets överklagansnämnd. Beslutet får överklagas endast av barnets/elevens vårdnadshavare.

Rutiner för elever vid övergång från grundskola till grundsärskola

För elever som börjar sin skolgång i grundskolan, kan förloppet sammanfattningsvis beskrivas enligt följande:

1. Elevens skolsvårigheter konstateras. Personal inom skolan, eller vårdnadshavare, väcker frågan om mottagande i grundsärskolan (blankett 1).
2. Expertis utreder orsakerna till svårigheterna efter samråd med vårdnadshavarna.
3. Utredningarna analyseras. Har eleven rätt att bli mottagen i grundsärskolan?
4. Om eleven bedöms vara behörig till denna utbildning informerar rektor för grundsärskolan vårdnadshavarna om grundsärskolans möjligheter och begränsningar. Vårdnadshavarna avgör om de ansöker om mottagande (blankett 2).
5. Beslut fattas om mottagande i grundsärskola i delegation av rektor för grundsärskolan (blankett 3).
6. Rektor för grundsärskolan beslutar i samråd med föräldrarna var eleven skall ha sin skolgång.
7. Rektor för grundsärskolan beslutar om eleven skall gå i grundsärskola eller inriktningsträningsskola dvs. följa kursplaner för ämnen eller ämnesområden.
8. Inskolning

Rutiner för barn/elever vid övergång från förskola till grundsärskola

1. I september-oktober har rektor för grundsärskolan och specialpedagogerna i kommunen med ansvar för förskolan en träff, där man inventerar de förskolebarn som kan bli aktuella för mottagande i grundsärskolan. Även uppföljning av tidigare aktuella barn görs.
2. I oktober-november tar ansvarig förskolechef kontakt med vårdnadshavarna inför ”Framställan om utredning inför mottagande i grundsärskolan” blankett 1. Här kan också information om vad grundsärskolan är och innebär, förekomma.
3. Senast i januari ska vårdnadshavarna fått information om grundsärskolans möjligheter och begränsningar. Erbjudande om besök på grundsärskola ska också ges till föräldrarna.
4. Senast mars bör ”Ansökan om mottagande i grundsärskolan” blankett 2 lämnas till rektor för grundsärskolan.
5. Senast i början av maj bör ”beslut om mottagande i grundsärskolan” tas, så att plan om inskolning, och mottagande kan göras.

Styrdokument Skollagen 2010:800

Barn bosatta i landet har skolplikt (7 kap 2 §).

Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning skall tas emot i grundsärskolan (7 kap 5 §).

Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs (7 kap 5 §)

Den som är elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det (7 kap 8 §)

En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan. För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning (7 kap 9 §)

Om ett barns vårdnadshavare begär det skall barnet redan höstterminen det kalenderår det fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan (7 kap 11 §).

Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Utbildningen ska ligga till grund för fortsatt utbildning (11 kap 2 §).

Det som i lagen sägs om personer med utvecklingsstörning gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom (29 kap 8 §)